

FUNDACIÓ
GALA-SALVADOR DALÍ

Núm. cat. OE 16

Chaise atmosphérique

Cadira atmosfèrica

Obra original única

© Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2019 © Man Ray Trust, VEGAP, Girona, 2019

© Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2019 © Man Ray Trust, VEGAP, Girona, 2019

Data:	1933
Tècnica:	Assemblatge
Dimensions:	Desconegudes
Localització:	Desconeguda

Descripció

La identificació d'aquest objecte surrealista ha estat possible gràcies a la fotografia de Man Ray, en què apareixen algunes de les obres exposades a l'*Exposition surréaliste* celebrada a la galeria Pierre Colle l'any 1933. I a més gràcies a un article de premsa aparegut a *L'Intransigeant*, en què aquesta mateixa imatge es publica amb la referència "La chaise atmosphérique". Amb aquestes dades, s'ha atribuït a aquesta obra el títol llistat en el número 8 del catàleg de l'exposició: *Chaise atmosphérique*. També és interessant destacar que el collage fotogràfic *Le phénomène de l'extase*, publicat per Dalí a *Minotaure* l'any 1933, incorpora una imatge d'aquesta obra, i que en el text de l'article Dalí fa menció a la "cadira atmosfèrica". Més tard, parla del procés de creació d'aquesta obra a *La vida secreta de Salvador Dalí*, i la relaciona amb les característiques d'un objecte surrealista: "Un dia vaig rebre un present del meu excel·lent amic Jean-Michel Franck [sic], el decorador: dues cadires del més pur estil 1900. Immediatament en vaig transformar una de la manera següent: vaig canviar-ne el seient de cuir per un altre de xocolata; després vaig fer cargolar un tirador de porta Lluís XV, d'or, en una de les potes; així l'allargava i donava a la cadira una gran inclinació cap a la dreta i un equilibri inestable calculat talment que n'hi havia prou de caminar pesadament o de donar un cop de porta perquè la cadira caigués. Una de les potes havia d'estar sempre ficada en un got de cervesa, que s'abocava cada vegada que algú feia caure la cadira. D'aquesta cadira terriblement incòmoda, que neguitejava profundament tots els qui la veien, en deia «cadira atmosfèrica». Resulta factible atribuir aquesta descripció a l'obra presentada a la Galerie Pierre Colle, atès que a la part inferior de les potes de la cadira s'hi poden apreciar uns elements similars a aquells mencionats per Dalí. El 1934 l'artista presenta una obra de característiques similars, en l'element de la vitrina de l'exposició *Salvador Dalí 42 eaux-fortes et 30 dessins pour Les Chants de Maldoror* de La Librairie Les Quatre Chemins de París.

Exposicions

- 1933, París, Pierre Colle, *Exposition Surréaliste*, 07/06/1933 - 18/06/1933, núm. cat. 8

Bibliografia

- *Exposition Surréaliste*, Pierre Colle, París, [1933], p. [1]
- "Objets surréalistes", *L'Intransigeant*, 54 année, 12/06/1933, París, p. 10, il·l.
- Salvador Dalí, "Le phénomène de l'extase", *Minotaure*, 12/12/1933, París, il·l., imatge indirecta
- *Petite anthologie poétique du surréalisme*, Jeanne Bucher, París, 1934, entre p. 32-33, il·l., imatge indirecta
- *L'Échange surréaliste*, Librairie Bon, Tokio, 1936, p. [75], il·l., imatge indirecta
- Julien Levy, *Surrealism*, The Black Sun Press, New York, 1936, làm. 17, il·l., imatge indirecta
- "Playboy interview: Salvador Dalí", *Playboy*, vol. 11, no. 7, 07/1964, Chicago, IL, p. 46
- Robert Lebel, *L'Arte moderna : metafisica, dada, surrealismo*, Fratelli Fabbri, Milano, 1967, p. 378, il·l., imatge indirecta
- *Surrealismo, el ojo soluble*, Litoral, Málaga, 1968, p. 97, il·l., imatge indirecta
- William S. Rubin, *Dada and surrealist art*, Harry N. Abrams, New York, [1968], p. 434, il·l., imatge indirecta
- William S. Rubin, *Art Dada et Surréaliste*, Seghers, París, [1976], p. 434, 484, il·l., imatge indirecta
- Dawn Ades, *Dada and surrealism reviewed*, Arts Council of Great Britain, London, 1978, p. 283, il·l., imatge indirecta
- *Salvador Dalí: rétrospective, 1920-1980*, Centre Georges Pompidou, Musée National d'Art moderne, París, 1979, p. 213, il·l., imatge indirecta
- André Breton, *Le Surréalisme et la peinture*, Gallimard, [París], 1979, p. [274], il·l., imatge indirecta
- *Salvador Dalí: retrospektive, 1920-1980*, Prestel, München, 1980, p. 213, il·l., imatge indirecta
- Robert Short, *Dada & surrealism*, Octopus, London, 1980, p. [106], il·l., imatge indirecta
- *La Vie publique de Salvador Dalí*, Centre Georges Pompidou, Musée National d'Art moderne, París, 1980, p. 213, il·l., imatge indirecta
- *Salvador Dalí*, The Tate Gallery, London, 1980, p. 27, il·l., imatge indirecta

- *Luoghi del silenzio imparziale : labirinto contemporaneo*, Feltrinelli, Milano, 1981, p. 70, il·l., imatge indirecta
- Patrick Waldberg, Michel Sanouillet, Robert Lebel, *Dada, surréalisme*, Rive Gauche Production, Paris, 1981, p. 324, il·l., imatge indirecta
- Dawn Ades, *Dalí and surrealism*, Harper & Row, New York, 1982, p. 104, il·l., imatge indirecta
- Dawn Ades, *Dalí*, Thames and Hudson, London, 1982, p. 104, il·l., imatge indirecta
- Maria Gabriella Guglielmi, *Fotografia e paranoia. L'occhio di Salvador Dalí*, Arnica, Roma, 1983, p. 25, il·l., imatge indirecta
- Whitney Chadwick, *Women artists and the surrealist movement*, Little, Brown and Company, Boston, 1985, p. 32, il·l., imatge indirecta
- Rosalind E. Krauss, Jane Livingston, *L'Amour fou : photography & surrealism*, The Corcoran Gallery of Art, Abbeville, Washington, D. C., New York, London, 1985, p. 26, il·l., imatge indirecta
- *Surréalisme a Catalunya : 1924-1936*, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Barcelona, 1988, p. 192, il·l., imatge indirecta
- *El Objeto surrealista en España*, Museo de Teruel, Fundació Caixa de Barcelona, Teruel, [Barcelona], 1990, p. 145, il·l., imatge indirecta
- *L'Objecte surrealista a Espanya*, Diputació Provincial de Teruel, Fundació Caixa de Barcelona, Teruel, Barcelona, 1990, p. 145, il·l., imatge indirecta
- Briony Fer, David Batchelor, Paul Wood, *Realism, rationalism, surrealism : art between the wars*, Yale University Press in association with the Open University, New Haven & London, 1993, p. 214, il·l., imatge indirecta
- *Surrealism : revolution by night*, National Gallery of Australia, Canberra, 1993, p. 149, il·l., imatge indirecta
- *¿Buñuel!, Auge des Jahrhunderts*, Kunst-und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn, 1994, p. 160, il·l., imatge indirecta
- Robert Descharnes, Gilles Néret, *Salvador Dalí, 1904 -1989*, Benedikt Taschen, Köln, 1994, p. [206], il·l., imatge indirecta
- Julien Levy, *Surrealism*, Da Capo Press, New York, 1995, p. [104], il·l., imatge indirecta
- *¿Buñuel!, la mirada del siglo*, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Museo del Palacio de Bellas Artes, Madrid, México, Distrito Federal, 1996, p. 118, il·l., imatge indirecta
- Haim Finkelstein, *Salvador Dalí's art and writing, 1927-1942 : the metamorphoses of Narcissus*, Cambridge University Press, Cambridge, 1996, p. 144, il·l., imatge indirecta
- *El Objeto surrealista*, IVAM Centre Julio González, Generalitat Valenciana. Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, [València], 1997, p. 80, il·l., imatge indirecta
- Gérard Durozoi, *Histoire du mouvement surréaliste*, Hazan, Paris, 1997, p. 220, il·l., imatge indirecta
- Pascal Bonafoux, Christophe Valentin (il.), *La Beauté comestible : à propos de Dalí et les aliments*, Plume, Paris, 1998, p. 64, il·l., imatge indirecta
- Briony Fer, David Batchelor, Paul Wood, *Realismo, racionalismo, surrealismo : el arte entreguerras*, Akal, Madrid, 1999, p. 218, il·l., imatge indirecta
- *Surrealism: two private eyes, the Nesuhi Ertegun and Daniel Filipacchi collections*, Guggenheim Museum Publications, New York, 1999, p. 662, il·l., imatge indirecta
- David Lomas, *The Haunted self : surrealism, psychoanalysis, subjectivity*, Yale University Press, New Haven, London, 2000, p. [54], il·l., imatge indirecta
- *The Art of the surreal : evening sale*, Christie's, London, 2002, p. 10, il·l., imatge indirecta
- André Breton, *Le Surréalisme et la peinture*, Gallimard, [Paris], 2002, p. [252], il·l., imatge indirecta
- Rosalind E. Krauss, Jane Livingston, Dawn Ades, *Explosante - fixe : photographie & surréalisme*, Hazan, [S.I.], 2002, p. 26, il·l., imatge indirecta
- Gérard Durozoi, *History of the surrealist movement*, The University of Chicago Press, Chicago, London, 2002, p. [216], il·l., imatge indirecta
- *Surrealismus 1914 - 1944 : Dalí, Max Ernst, Magritte, Miró, Picasso...*, K20 Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, Hatje Cantz, Düsseldorf, Ostfildern-Ruit, 2002, p. 71, il·l., imatge indirecta
- Ricard Mas Peinado, *Universdalí*, Lunwerg, Barcelona, Madrid, 2003, p. 187, il·l., imatge indirecta
- Salvador Dalí, *Obra completa : Textos autobiogràfics 1*, Destino, Fundació Gala-Salvador Dalí, Barcelona, [Figueres], 2003, p. 753

- *André Breton : 42, rue Fontaine : photographies*, Calmels Cohen, Paris, 2003, p. 171, il·l., imatge indirecta
- *Dalí : afinidades electivas*, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Barcelona, 2004, p. [127], il·l., imatge indirecta
- Francisco Javier San Martín, *Dalí-Duchamp : una fraternidad oculta*, Alianza, Madrid, 2004, p. 95, il·l., imatge indirecta
- Mary Ann Caws, *Surrealism*, Phaidon, London, 2004, p. 131, il·l., imatge indirecta
- Cathrin Klingsöhr-Leroy, *Surrealismo*, Taschen, Köln, [etc.], 2004, p. 17, il·l., imatge indirecta
- *Dalí : afinitats electives*, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Barcelona, 2004, p. [127], il·l., imatge indirecta
- *Dalí Gaudí : La revolución del sentimiento de originalidad*, Fundació Caixa Catalunya, Fundació Gala-Salvador Dalí, Barcelona, Figueres, 2004, p. 50, il·l., imatge indirecta
- *Dalí Gaudí : The revolution of the sentiment of originality*, Fundació Caixa Catalunya, Fundació Gala-Salvador Dalí, Barcelona, Figueres, 2004, p. 50, il·l., imatge indirecta
- *Dalí Gaudí : La revolució del sentiment d'originalitat*, Fundació Caixa Catalunya, Fundació Gala-Salvador Dalí, Barcelona, Figueres, 2004, p. 50, il·l., imatge indirecta
- Juan José Lahuerta, *El Fenómeno del éxtasis*, Siruela, Madrid, 2004, p. 17, il·l., imatge indirecta
- Salvador Dalí, *Obra completa : Assaigs 1*, Destino, Fundació Gala-Salvador Dalí, Barcelona, [Figueres], 2005, p. 322, 323, 1067, il·l., imatge indirecta
- Vicent Santamaria de Mingo, *El Pensament de Salvador Dalí en el lliard dels anys trenta*, Publicacions de la Universitat Jaume I, Castelló de la Plana, 2005, p. 57, il·l.
- Charles Stuckey, "Dalí in Duchamp-Land", *Art in America*, no. 5, 05/2005, New York, NY, p. 152, il·l., imatge indirecta
- Salvador Dalí, *Obra completa : Entrevistes*, Destino, Fundació Gala-Salvador Dalí, Barcelona, [Figueres], 2006, p. 846-847
- *Dalí & film*, Tate Publishing, London, 2007, p. 113, il·l., imatge indirecta
- Montse Aguer i Teixidor, Juan José Lahuerta, *Salvador Dalí i les revistes*, Distribucions d'Art Surrealista, [Figueres], 2008, fig. 106, il·l., imatge indirecta
- Montse Aguer i Teixidor, Juan José Lahuerta, *Salvador Dalí and the magazines*, Distribucions d'Art Surrealista, [Figueres], 2008, fig. 106, il·l., imatge indirecta
- Montse Aguer i Teixidor, Juan José Lahuerta, *Salvador Dalí et les magazines*, Distribucions d'Art Surrealista, [Figueres], 2008, fig. 106, il·l., imatge indirecta
- Montse Aguer i Teixidor, Juan José Lahuerta, *Salvador Dalí y las revistas*, Distribucions d'Art Surrealista, [Figueres], 2008, fig. 106, il·l., imatge indirecta
- Montse Aguer i Teixidor, Juan José Lahuerta, *[Salvador Dalí i les revistes]*, Distribucions d'Art Surrealista, [Figueres], 2008, fig. 106, il·l., imatge indirecta
- Mary Ann Caws, *Salvador Dalí*, Reaktion Books, London, 2008, p. 91, il·l., imatge indirecta
- *Jean-Michel Frank : un décorateur dans le Paris des années 30*, Norma, Paris, 2009, p. [132]
- Carmen Fernández Aparicio, Adelina Moya, Josefina Alix, *Forma, signo y realidad: escultura española 1900-1935 = Forma, zeinua eta errealtatea: espainiar eskultura 1900-1935*, Fundación Museo Jorge Oteiza = Jorge Oteiza Fundazio Museoa, Alzuza, 2010, p. 80, il·l., imatge indirecta
- William Jeffett, *Dalí doubled : from surrealism to the self : a new critical view of Dalí*, The Dalí Museum, St. Petersburg, 2010, p. 90, il·l., imatge indirecta
- Catherine Grenier, *Salvador Dalí : l'invention de soi*, Flammarion, París, 2011, p. 240, il·l., imatge indirecta
- *Surrealism in Paris*, Hatje Kantz, Basilea, 2011, p. [85], il·l., imatge indirecta
- *Dalí*, Centre Pompidou, Paris, 2012, p. [141], il·l., imatge indirecta
- *Dalí : Todas las sugerencias poéticas y todas las posibilidades plásticas*, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, TF Editores, Madrid, 2013, p. [141], il·l., imatge indirecta
- Didier Ottinger, *Dictionnaire de l'objet surréaliste*, Gallimard, Centre Pompidou, Paris, 2013, p. 68, il·l., imatge indirecta
- David Lomas, *Simulating the marvellous : psychology - surrealism - postmodernism*, Manchester University Press, Manchester, New York, 2013, p. 104, il·l., imatge indirecta

- Astrid Ruffa, *Salvador Dalí : una mirada espiritual*, La Central, Barcelona, 2013, p. [40], il·l., imatge indirecta
- *Salvador Dalí*, Instituto Tomie Ohtake, Sao Paulo, 2014, p. 83, 245, 264, il·l., imatge indirecta
- William Jeffett, Juan José Lahuerta, *Picasso-Dalí, Dalí-Picasso*, Museu Picasso, Salvador Dalí Museum, Barcelona, Sant Petersburg, 2014, p. 40, il·l., imatge indirecta
- Valerie J. Fletcher, *Marvelous objects : surrealist sculpture from Paris to New York*, Hirshhorn Museum and Sculpture Garden, Delmonico Books, Prestel, Washington, DC, Munich, London, New York, 2015, p. 45, il·l., imatge indirecta
- Pilar Parcerisas, *Dalí, Duchamp, Man Ray : una partida d'escacs*, Museu de Cadaqués, Cadaqués, 2016, p. 71, il·l., imatge indirecta
- *Dalí / Duchamp*, Royal Academy of Arts, The Dalí Museum, London, St. Petersburg, FL, 2017, p. 30, 197, il·l., imatge indirecta

Obres relacionades

© Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Figueres, 2019 © Man Ray Trust, VEGAP, Girona, 2019

Núm. cat. OE 23

Sense títol. Element de la vitrina de l'exposició «Salvador Dalí 42 eaux-fortes et 30 dessins pour Les Chants de Maldoror»

1934

Gestió de drets de reproducció

Els drets de propietat intel·lectual de les obres de Salvador Dalí i, per tant, de les reproduïdes en aquesta pàgina web, són titularitat de l'Estat Espanyol, cedits en exclusiva a la Fundació Gala - Salvador Dalí.

D'acord amb la legislació vigent en matèria de propietat intel·lectual, queda prohibida la reproducció (total o parcial), la distribució, la transformació, la comunicació pública, la posada a disposició interactiva, així com qualsevol altra explotació, per qualsevol mitjà, de les obres contingudes en aquesta pàgina web.

Qualsevol explotació de les obres de Salvador Dalí queda subjecta a la necessitat de sol·licitar autorització prèvia a VEGAP (91 532 66 32/ 93 201 03 31; www.vegap.es) i d'obtenir la corresponent llicència. La infracció dels drets de propietat intel·lectual de les obres de Salvador Dalí serà perseguida d'acord amb la legislació vigent.